

Etusivu > 3. Oikeuteni oikeudenkäynnin aikana

3. Oikeuteni oikeudenkäynnin aikana

Missä oikeudenkäynti pidetään?

- Poliisituomioistuimien käsittelee lievimmät rikkomukset (kuten maaseutulain rikkomukset), joista rangaistuksena on 1–25 euron sakko, ja kaikki tieliikennelain rikkomukset (kuolonkolareista alkaen).
- Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen rikosoikeudelliset jaokset käsittelevät tuomiovaltaansa kuuluvia rikoksia (rikoksia, joiden yhteydessä voidaan välittömästi ottaa huomioon lieventämisperusteita).
- Rikostuomioistuimien käsittelee vakavimmat rikokset (rikokset, joiden yhteydessä ei voida tai ei haluta ottaa huomioon lieventämisperusteita).

Onko oikeudenkäynti julkinen?

Periaatteessa oikeudenkäynti on julkinen ja kaikille (asiasta kiinnostuneille, toimittajille) avoin, paitsi jos turvallisuussyistä edellyttävät muuta.

Kun kyseessä on siveellisyysrikos (raiskaus tms.), tuomioistuinta voidaan pyytää pitämään istuntonsa suljetuin ovin eli päästämään saliin vain asianosaiset.

Kun oikeus käsittelee vakavan psyykkisen sairauden vuoksi syyntakeettoman rikosentekijän määräämistä pakkohoitoon, voidaan hakea istunnon pitämistä suljetuin ovin, mitä syyttäjä voi kuitenkin vastustaa.

Kuka antaa tuomion?

Poliisituomioistuimessa tai alioikeuden rikosjaostossa (*chambre correctionnel*) asian ratkaisee ammattituomari. Sen sijaan rikostuomioistuimessa 12 valamiestä ratkaisevat yksin syytetyn syyllisyyden. Tämän jälkeen he päättävät rangaistuksesta kolmen tuomarin kanssa.

Voivatko syytteet muuttua oikeudenkäynnin aikana?

Syyttäjä ja tuomari voivat tarkastella syytetyn syyksi luettavia tosiseikkoja eri tavoin. Jos esimerkiksi auton ikkuna on rikkoutunut, syyttäjä voi nostaa syytteen varkauden yrityksestä, vaikka tosiasiansa tarkoituksena olisikin ollut vain rikkoa lasi. Tuomari voi tulkita asian toisin ja katsoa, että kyse on omaisuuden turmelemisesta. Hänen on kuitenkin ilmoitettava asiasta syytetyille, jotta tämä voi puolustautua muuttunutta syytettä vastaan.

Mitä tapahtuu, jos teen oikeudenkäynnin aikana sopimuksen kaikista tai joistakin syytekohdista?

Rangaistus ei lievene automaattisesti.

Mitkä ovat oikeuteni oikeudenkäynnin aikana?

Onko minun oltava oikeudenkäynnissä paikalla? Onko minun oltava paikalla koko oikeudenkäynnin ajan?

Asianajaja voi aina toimia syytetyn edustajana. Syytetty voidaan velvoittaa saapumaan paikalle poikkeustilanteissa tuomioistuimen määräyksellä, joka sen on toimitettava syytetyille ennen istuntoa.

Voidaanko oikeudenkäynti pitää syytetyn poissa ollessa?

Ellei syytetty ole paikalla eikä häntä edusta asianajaja, joka voisi vastata syytteisiin, oikeudenkäynti pidetään syytetyn poissa ollessa ja hänet tuomitaan poissaolevana.

Jos syytetty asuu toisessa jäsenvaltiossa, saako hän osallistua videoneuvottelulaitteiston välityksellä?

Ei saa.

Saanko avukseni tulkin, ellen ymmärrä tuomioistuimessa käytettävää kieltä?

Kyllä.

Onko minulla oltava asianajaja?

Ei, paitsi rikostuomioistuimessa.

Suodaanko minulle asianajaja?

[tietosivu 1](#)

Voinko vaihtaa asianajajaani?

Kyllä, jopa perustelematta asiaa.

Saanko käyttää puheenvuoron oikeudenkäynnissä?

Kyllä.

Onko minun puhuttava oikeudenkäynnissä?

Ei välttämättä.

Mitä tapahtuu, ellen puhu oikeudenkäynnissä totta?

Syytetyllä on oikeus kiistää syyllisyytensä ja laatia puolustusstrategiansa haluamallaan tavalla. Tähän kuuluu myös oikeus pysyä vaiti.

Mitkä ovat oikeuteni minua vastaan esitettävään todistusaineistoon nähden?

Voinko kiistää minua vastaan esitettävät todisteet?

Kyllä.

Millä tavalla?

Pyytämällä istunnossa tuomaria teettämään täydentäviä tutkintatoimenpiteitä.

Miksi?

Syytteiden perättömyyden osoittamiseksi.

Millaisia todisteita voin esittää puolustuksekseni?

Puolustukseen voi esittää asiakirjoja, pyytää asiantuntijalausuntoja, pyytää uuden todistajan kuultavaksi jne.

Voinko käyttää yksityisetsivää syyttömyyteni osoittavien todisteiden hankkimiseksi?

Kyllä.

Hyväksytäänkö tällaiset todisteet?

Kyllä.

Voinko pyytää todistajia puhumaan puolestani?

Kyllä.

Voinko minä tai voiko asianajajani esittää muille oikeudenkäynnissä kuultaville todistajille kysymyksiä?

Kyllä, poliisin tai tuomarin kautta.

Voinko minä tai voiko asianajajani kiistää sen, mitä he sanovat?

Kyllä.

Otetaanko rikosrekisteritietoni huomioon oikeudenkäynnissä?

Kyllä.

- Millaiset tiedot?

Aikaisemmat tuomiot.

- Missä tilanteessa ja missä vaiheessa?

Niiden perustella enimmäisrangaistus voidaan kaksinkertaistaa, ja ne voivat estää lieventämisperusteiden huomioon ottamisen.

- Otetaanko toisessa jäsenvaltiossa aiemmin annetut tuomiot huomioon oikeudenkäynnissä?

Kyllä, niitä koskevat tiedot voidaan toimittaa tuomarille.

Mitä tapahtuu oikeudenkäynnin päätyttyä?

Mihin eri lopputuloksiin oikeudenkäynti voi johtaa?

- Kanne voidaan jättää tutkimatta, jos jotakin tärkeää sääntöä ei ole noudatettu. Tällöin on kuitenkin mahdollista nostaa uusi kanne.
- Syytetylle voidaan antaa vapauttava tuomio, ellei syyllisyydestä ole riittävästi näyttöä ilman varteenotettavaa epäilyä.
- Syytetty voidaan tuomita.

Jos syytetty tuomitaan, tuomari voi valita viidestä vaihtoehdosta rikoksen luonteen ja syytetyn rikoshistorian mukaan. Ne ovat

- vankeusrangaistus
- yhdyskuntapalvelu. Tuomitun on tehtävä vuoden sisällä yleishyödyllistä palkatonta työtä. Ellei hän suorita yhdyskuntapalvelua, hänelle määrätään vankeus- tai sakkorangaistus.
- sakkorangaistus
- tuomion täytäntöönpanon tai julistamisen lykkääminen, johon voidaan liittää 1-5 vuoden pituisen koeajan voimassa olevia ehtoja (tuomittu ei saa tehdä uusia rikoksia, hänen on osallistuttava koulutukseen, hänen on pysyttävä poissa tietyistä paikoista jne.)
- pelkkä syylliseksi julistaminen.

Mikä on rikoksen uhrin (asianomistajan) rooli oikeudenkäynnissä?

Hän voi puhua häntä koskevista seikoista ja vaatia rahallista korvausta.

Miten?

Suullisesti tai kirjallisesti.

Missä vaiheessa?

Istunnossa heti sen jälkeen, kun tuomari on kuullut syytettyä.

Tarkempia tietoja on [uhrien oikeuksia](#) käsittelevillä tietosivuilla.

Linkkejä

[Tuomioistuinten osoitteet](#)

[Oikeusministeriön verkkosivut](#)

[Vankiloiden osoitteet](#)

■ Päivitetty viimeksi: 14/09/2017

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.